

ДЕДО ДАНИЛ И ДОЛГОВЕЧНОСТА

Пилепчанецот Данил почина на 112 години, човек роден во XIX, а живеел во XX и во XXI век. Наутро пиел кафе, чашка ракија, а речиси до смртта и пушел. Животот не му бил лесен. Знаел да се задоволи со малку, со лук и со киселина, со леб и со пиперки. Луѓето живееле со добитокот, тешка била борбата за живот. Едно време работел и како сидар. Во минатиот век учествувал во сите војни. Голи и боси Македонците, меѓу кои и дедо Данил, се бореле во вооружениот отпор во Втората светска војна.

Во Прилеп дедо Данил не е единствениот случај на вака возрасни луѓе. Попот Налет од страна на кралскиот српски режим бил испратен на манастирско заточеништво на 105-годишна возраст, "заради револуционерни активности".

Во Македонија има повеќе примери за вакви "млади старци". Нивните биографии укажуваат на луѓе чиј живот вообичаено не бил лесен, со што се демантира тврдењето дека маките го скратуваат векот на човекот. Значи, има и нешто друго, но што?

Ако се има предвид доброто на својот народ, е прашање на кое би требало да се бара одговор. Секако тој одговор не е во светот денешните морални и материјални популации во атмосферата, водите, земјиштата, прехранбените артикли, урбанитичката и другата видливост во земјотресните подрачја итн.

Кога во мракот на далечните минати времиња човекот станал свесен за својата смртност, меѓу другото "побарал лек" во вршењето посмртни обреди, во барањето начин да се стане нерешлив, бесмртен, во верувањето во задгробниот живот, а дали таков живот постои е друго прашање, што не е цел на ова писмо.

Еден од најстарите делумно зачувани записи за барањето бесмртност е асиро-вавилонската "Епопеја за Гилгамеш" кој се резигнирал со човечката т.е. и со својата смртност.

Според Библијата, Адам и Ева биле бесмртни, но излажани од змијата, каснале од Јаболкницата на знаењето на Доброто и Злото, па биле истерани од Рајот и станале смртни. Денес една изрека вели дека "Јадење едно јаболко дневно значи да се нема потреба да се оди на лекар". Некои современи автори изразуваат мислење дека во јаболката има некаква супстанца која би овозможила значително да се продолжи човечкиот живот. Се зборува за тешката вода, чија формула е DS_{20} и која се употребува во атомските батерии. Според нив, таа се собира во клетките и предизвикува стареење и смрт. Други автори, пак, тврдат дека човечките клетки се програмирани да стареат и да умрат. Кога тој механизам би бил точно проучен, кога генети-

чарите, или другите научници би успеале да ја променат програмата во клетките, животот на хуманоидите би бил ослободен од повеќе тешки болести, а човечкиот живот би се продолжил. Не само маргиналните мислителите и истражувачи, тајната на долговечноста ја наоѓаат во исхраната: со урамнотежена исхрана човекот би можел да живее многу долго.

Луѓе кои доживеале длабока старост без тешки болести и интелектуално витални, изјавуваат дека нивната тајна се наоѓа во редовниот живот, раното легнување и станување, непушење цигари, непиење кафе, нејадење луто, непиење алкохол.

Во далечното минато, кога мајмунот и пращовекот од заеднички предок тргнале по два различни пата, кога пращовекот се развил во хуманоид просечно живеел петнаесетина години. Полека животот на човекот се продолжувал до 25 години, и постојано бројот на годините се зголемувал. Денес светски рекордери во долговечноста се Јапонците и Французите, како и припадниците на некои други народи.

На почетокот од оваа година може да се рече дека умереноста го ограничува ризикот за предвремена смрт. Но, се констатира дека и во долговечноста, како и во други домени, нема еднаквост меѓу луѓето: некои можат без опасност да си дозволат и да пијат алкохол, и да пушат и многу други "гревови" да прават, а сепак да доживуваат длабока старост. Други, пак, и без пиење, и без пушење и без други "атентати врз здравјето", си одат многу млади или релативно млади. Со други зборови, тајната за доброто здравје и за долговечноста е само делумно откриена. Има и нешто друго што би требало да се бара во разни домени, а секако и во генетскиот.

Старците не се непотребен товар во едно општество, за што убаво зборуваат некои македонски постари песни и приказни, а и еден јапонски филм за времето кога старците биле уништувани како непотребни усти. Модерното општество во развиените богати држави од една страна го продолжува животот на луѓето, спасува илјадници болни од некогаш смртоносните болести, а од друга страна создава нови проблеми, болести послеспецифични за оваа епоха. Меѓу другите добри желби за годинава секако е и надлежните во Македонија да се наведнат и над прашањето за долговечноста на своите граѓани.

Даниел Мелвил
Лозана, Швајцарија

КОГА ИНТЕГРИРАНА СТРАТЕГИЈА ЗА ЗА НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ?

Врз основа на член 17 став 1 точка 8 од Законот за одбрана ("Сл. весник на РМ" бр. 42/2001 и 5/2003), Собранието на Република Македонија на 11 јуни 2003 година донело Национална концепција за безбедност и одбрана ("Сл. весник на РМ", бр. 40/2003), која согласно точката 1 е основен документ на Република Македонија во областа на безбедноста и одбраната. Националната концепција за безбедност и одбрана е заснована врз проценката за меѓународното опкружување и положбата на Република Македонија, загрозувањата по нејзината безбедност и врз таа основа усогласени цели и насоки за водење на национална безбедносна политика.

Според точка 28 став 1 од Националната концепција за без-

бедност и одбрана, во основата на оваа концепција погледите на политиката на националната безбедност се групирани во следниве области: надворешна, економска, одбранбена, политика на внатрешната безбедност и политика на заштита на животната средина.

Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.

Согласно точка 29 од Националната концепција за реализација на вака поставената политика за национална безбедност, Владата на Република Македонија, во најкраток можен рок, треба да донесе Интегрирана стратегија за национална безбедност на Република Македонија.

Во согласност со одредбите и ставовите на оваа концепција, кои се однесуваат на одбраната, претседателот на Република Македонија треба да ја иновира постојната Стратегија за одбрана на државава.

Меѓутоа, Владата на Република Македонија сè уште ја нема донесено Интегрираната стратегија за национална безбедност на Република Македонија, иако тоа требаше да го стори во најкраток можен рок, а ниту, пак, претседателот на државава ја иновира Стратегијата за одбрана на Република Македонија од 1998 година ("Сл. весник на РМ" бр. 45/1998).

Наместо прво да се донесат наведените стратегиски документи, па потоа, врз основа на нив да се размислува и за евентуално донесување Закон за управување со кризи, нашите стручњаци и овој пат, почнаа по обратна насока, прво го подготвија Предлог-законот за управување со кризи. Значи, ако сакаме да бидат разработени посебните стратегии за надворешна, економска, одбранбена, политика на внатрешната безбедност и политика за заштита на животната средина, Владата на Република Македонија требаше веќе да ја донесе Интегрираната стратегија за национална безбедност на Република Македонија, или, пак, тоа и не требало воопшто да се предвидува како стратегиска задача во Националната концепција за безбедност и одбрана, ако Собранието на РМ сметало дека е доволна само Националната концепција за безбедност и одбрана.

Во оваа прилика сакам само да потсетам дека и Стратегијата за одбрана на Република Македонија требаше да се донесе уште во 1992 година, веднаш по влегувањето во сила на првиот Закон за одбрана ("Сл. весник на РМ" бр. 8/1992), но Стратегијата за одбрана на Република Македонија е донесена од тогашниот претседател на државава Киро Глигоров дури на 3 септември 1998 година, а е објавена во "Сл. весник на РМ" на 11 септември 1998 година, што беше непростлива грешка и промашување, поради таквото доцнење. А, сега, пак, исто така, прашање е не само кога ќе се донесе Интегрираната стратегија за национална безбедност на РМ, туку и кога ќе се донесе новата Стратегија за одбрана на РМ, согласно точката 29 став 2 од Националната концепција за безбедност и одбрана?!

Доколку се донесеше Интегрираната стратегија за национална безбедност на Република Македонија, сметам дека ќе беше од голема полза и за донесувањето поквалитетен и посеопфатен Закон за условите и постапката за следење на комуникациите, кој веќе е Предлог-закон од јули 2004 година.

На крај, сметам дека нашата држава располага со сосема доволен и квалитетен стручен потенцијал да ги изврши и горе-наведените стратегиски задачи: да подготви Интегрирана стратегија за национална безбедност на Република Македонија и новата Стратегија за одбрана на Република Македонија и тие конечно да бидат донесени, а потоа да можат да се донесат и другите посебни стратегии.

Стамен Филипов, дипл. правник
(член на Здружението на армиски и полициски ветерани на РМ)

ДОБИТНИК НА ТРЕТИОТ КОМПЛЕТ КНИГИ ОД "ТАБЕРНАКУЛ" Е НВО "ЗАЕДНО МОЖЕМЕ ПОВЕЌЕ" СО ГЛАВНИ ПРОГРАМСКИ ЦЕЛИ ЗА РАБОТА СО МЛАДИНСКАТА ПОПУЛАЦИЈА КОЈА ВКЛУЧУВА НЕЈЗИНА ЕДУКАЦИЈА И РЕСОЦИЈАЛИЗАЦИЈА ШТО НА ДЕЛО Е ПОКАЖАНО ПОВЕЌЕ ПАТИ. АКЦИЈАТА НА "МАКЕДОНСКО СОНЦЕ" И НА "ТАБЕРНАКУЛ" ПРОДОЛЖУВА.

МОНОГРАФИИ

Монографски изданија кои го прикажуваат нашето богато културно и духовно наследство од антиката до денес.

ИКОНИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА

МАКЕДОНИЈА
- Копче на Светот

ТЕРАКОТНИТЕ ИКОНИ
ВО МАКЕДОНИЈА

Апр. ТРАЈКО ДИМИТРОВ

ГРАДИТЕЛИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА
XVIII-XX век - во две книги

Со КИРИЛ и Со МЕТОДИЈ ВО
ДЕЛАТА НА ФОТОГРАФИТЕ 8-19 век

РОДОЉЕ АНАСТАСОВ

ТАБЕРНАКУЛ

31 15 329; 31 27 073
мобилна 31 33 050

contact@tabernakul.com.mk
www.tabernakul.com.mk

